

FÖRINSPELADE PRESENTATIONER

Abstracts

Arbetsterapiforum 2021

Contents

Muntlig förinspelad presentation	3
1. Arbetsliv och hälsa	4
Erfarenheter av gruppverksamhet gällande återgång i arbete efter stroke – Implementering av forskning i klinisk verksamhet.....	5
Krav och funktionsschema – en metod för att stärka de arbetslivsinriktade insatserna inom smärtherehabiliteringen	6
3. Hälsöfrämjande perspektiv	7
Träffpunkter för äldre personer – personalens erfarenheter	8
5. Instrumentutveckling	9
Klinisk relevans och psykometriska egenskaper av självskattningsinstrumentet Kulturell kompetens för personal - svensk version.....	10
6. Intervention	11
Behandlingsstrategierna inom MOHO – värdering av deras tillämpbarhet	12
BK i Aktivitet kan förbättra aktivitetsutförandets kvalitet	13
Erfarenheter av en personcentrerad, aktivitetsbaserad intervention som understöds med en mobiltelefon eller surfplatta för personer med stroke.....	14
En intervention med en digital kalender med mobiltelefonpåminnelser (RemindMe) för personer med kognitiv funktionsnedsättning: effekt och utfallsmått	15
7. Kvalitets- och professionsfrågor.....	16
Mätkvalitetssäkring av enkäter och bedömningsinstrument - en förutsättning för att tillförlitligt kunna mäta hälsa och delaktighet	17
10. Perspektiv på delaktighet.....	18
"Det bästa vi har är varandra" - en kvalitativ dyadisk ansats som undersöker delaktighet och stöd i vardagen hos personer med RA och deras närstående.....	19
Delaktighet i platser utanför hemmet efter stroke	20
Projekt Vi är med! - en arbetsmodell som stödjer kommunikation, ökad delaktighet och aktivitet hos vuxna personer med flerfunktionsnedsättning, ffn.....	21
Delaktighet i platser utanför hemmet bland personer med demens; en internationell studie	22
11. Skola	23
Arbetsterapeutiska insatser till elever i skolan – genomförbarhet av den skolbaserade interventionen P4C	24
12. Utbildning och handledning	25
Handleda en internationell arbetsterapeutstudent i verksamhetsförlagd utbildning- hur påverkar socio-kulturella och institutionella faktorer lärandet?	26

Handledarteam och kamratgranskning - ett nytt sätt att handleda studenter vid genomförande av examensarbeten.....	27
15. Vardagsaktiviteter.....	28
Aktivitetsutförande i vardagen hos äldre tidigare återinskrivna personer–närståendes perspektiv.	29
Egna strategier för att hantera vardagens aktiviteter bland personer med kognitiv påverkan.....	30
Hur är det att åka med kollektivtrafik när man har en demenssjukdom?	31

Muntlig förinspelad presentation

1. Arbetsliv och hälsa

Erfarenheter av gruppverksamhet gällande återgång i arbete efter stroke – Implementering av forskning i klinisk verksamhet

2. Vuxna

1. Arbetsliv och hälsa

Keywords: arbetsåtergång, gruppverksamhet, stroke

Annika Öst Nilsson¹

¹ Dagrehabiliteringen Primärvården Gävle, Region Gävleborg

Bakgrund/Syfte*: **Bakgrund:** Att återgå i arbete efter stroke är för många ett viktigt mål med rehabiliteringen. Processen att återgå i arbete är komplex och många faktorer kan påverka. På Dagrehab. hade fyra personer, som gick på individuell rehabilitering, många tankar kring arbetsåtergång. Två arbetsterapeuter på Dagrehab. startade en gruppverksamhet som utgick ifrån deltagarnas behov och önskemål samt aktuell forskning kring arbetsåtergång efter stroke.

Syfte: Genom kunskaps- och erfarenhetsutbyte ge stöd under arbetsåtergångsprocessen.

Få kunskap om betydelsen av en arbetsåtergångsgrupp.

Metod/Tillvägagångssätt*: **Metod:** 7 träffar á 1,5 timme (under hösten 2019) samt 2 uppföljande besök.

Innehåll: Konsekvenser av stroke kopplat till den specifika arbetssituationen, strategier att hantera olika utmaningar på arbetet, framgångsfaktorer vid arbetsåtergång, tilltro till återgång i arbete samt aktivitetsbalans.

Mätinstrumenten *Work Ability Index*, *Mental Fatigue Scale* samt *Tilltro till återgång i arbete* användes som diskussionsunderlag.

Logböcker fördes av arbetsterapeuterna.

Resultat/Preliminärt resultat*: **Resultat:** Arbetsåtergångsprocessen har beskrivits som svår och krävande där bristande samarbete och otydlighet har gett ökad oro. Deltagarna har peppat varandra i att hantera olika vardagliga situationer. De har uppskattat möjligheten att dela erfarenheter med andra i liknande situation och att få kunna ta del av arbetsterapeuternas kunskap kring stroke och arbetsåtergång.

Innehållet i träffarna har anpassats utifrån deltagarnas önskemål och unika behov. Genom att diskutera utifrån skattning på mätinstrument lyftes olika betydelsefulla aspekter vid arbetsåtergång och i andra vardagliga aktiviteter.

Arbetsåtergångsgruppen har gett en ökad förståelse för arbetsåtergångsprocessens komplexitet.

Deltagarna har fortsatt att träffas på egen hand.

Slutsats/Praktisk tillämpning*: **Slutsats:** Gruppverksamhet gällande återgång i arbete efter stroke är värdefullt och kan rekommenderas!

Krav och funktionsschema – en metod för att stärka de arbetslivsinriktade insatserna inom smärtrehabiliteringen

2. Vuxna

1. Arbetsliv och hälsa

Keywords: Arbetsåtergång, dialog med arbetsgivare, arbetsinriktad rehabilitering

Elin Johansson¹

Therese Hellman¹, Magnus Svartengren¹

¹ Arbets- och miljömedicin, Uppsala Universitet

Bakgrund/Syfte*: Multimodal rehabilitering för personer med långvarig smärta syftar till att minska smärtans konsekvenser i det dagliga livet, öka livskvalitet samt att öka/bibehålla arbetsförmåga. Tidigare forskning visar att en tidig kontakt mellan vårdgivare och arbetsplatsen bidrar till att öka arbetsförmåga och främjar återgång i arbete. Krav- och funktionsschema (KOF) är en metod för trepartssamtal som inte använts i smärtrehabilitering tidigare. KOF genomförs som ett strukturerat samtal mellan den anställde/patienten och dennes närmsta chef och understöds av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal. Syftet med denna studie är att undersöka hur patienter som deltar i smärtrehabilitering upplever ett KOF-samtal samt identifiera möjliggörande och hindrande faktorer för samverkan mellan vårdgivare, patient/anställd och arbetsgivare.

Metod/Tillvägagångssätt*: Studien har en kvalitativ design där omkring 10-15 semistrukturerade individuella intervjuer genomförs. Samtliga deltagare deltar i smärtrehabilitering där KOF införts som en del av rehabiliteringen. Intervjuerna genomförs ca 1-2 månader efter genomfört KOF-samtal. Data analyseras med innehållsanalys.

Resultat/Preliminärt resultat*: Preliminära resultat visar att deltagarna generellt sett är positiva till att ha deltagit i KOF-samtalet. Flera beskriver fördelar med att ha genomfört KOF-samtalet i de lokaler där rehabiliteringen genomförts då det skapar en mer neutral maktbalans mellan arbetsgivare och arbetstagare. Vidare upplever arbetstagarna att samtalet bidrar till att arbetsgivaren får en ökad förståelse för arbetstagarens situation och att såväl arbetstagare som arbetsgivare blir medvetna om krav i arbetet som de inte tänkt på tidigare.

Slutsats/Praktisk tillämpning*: Då materialet ännu inte är färdiganalyserat kan inga slutsatser ännu dras. Analysen kommer dock vara avslutad vid tidpunkten för konferensen varpå slutsatser då kan presenteras.

3. Hälsöfrämjande perspektiv

Träffpunkter för äldre personer – personalens erfarenheter

3. Äldre

3. Hälsöfrämjande perspektiv

Keywords: kommunal verksamhet, öppen verksamhet, ofrivillig ensamhet

Johannes Österholm¹

Åsa Larsson Ranada¹

¹ Linköpings universitet, Institutionen för hälsa, medicin och vård, Avdelningen för prevention, rehabilitering och nära vård, Enheten för arbetsterapi

Bakgrund/Syfte*: Öppna verksamheter i form av träffpunkter för äldre personer är arenor som erbjuder stöd, socialt umgänge med andra och möjlighet att delta i olika aktiviteter. Träffpunkter kan öka äldre personers upplevelse av livskvalitet, socialt deltagande samt skapa en känsla av att vara behövd av andra. Personal vid träffpunkter har identifierats ha en betydelsefull roll vad gäller att möjliggöra relationer mellan de äldre deltagarna samt att engagera dem i träffpunktens aktiviteter.

Syftet med denna studie är att utforska personals erfarenheter av träffpunkter för äldre personer.

Metod/Tillvägagångssätt*: 12 intervjuer med personal vid träffpunkter för äldre personer analyserades utifrån en innehållsanalytisk ansats.

Resultat/Preliminärt resultat*: Resultatet visar på två kategorier (1) *personalens görande*, vilket innefattar att strukturera och planera aktiviteter, facilitera social interaktion mellan de äldre personerna och att engagera äldre personer i aktiviteter samt (2) *faktorer som påverkar aktiviteter vid träffpunkter*, vilket innefattar fysiska och finansiella förutsättningar samt olika riktlinjer och regler personal har att förhålla sig till vid utformandet av olika aktiviteter.

Slutsats/Praktisk tillämpning*: Personal vid träffpunkter är en viktig aktör för att skapa möjlighet för äldre personer att bibehålla hälsa och livskvalitet genom att delta i meningsfulla aktiviteter. Personal kan möjliggöra tillfällen där äldre personer har möjlighet att bryta ofrivillig ensamhet. Personalens handlingsutrymme vid träffpunkter är ofta begränsat, vilket påverkar deras möjlighet att erbjuda olika aktiviteter till de äldre deltagarna.

5. Instrumentutveckling

Klinisk relevans och psykometriska egenskaper av självskattningsinstrumentet Kulturell kompetens för personal - svensk version.

5. Annat

5. Instrumentutveckling

Keywords: instrumentutveckling, kulturell kompetens, professionell utveckling

Jane Holstein¹

Gunilla Liedberg¹, Yolanda Suarez- Balcazar², Anette Kjellberg¹

¹ Linköpings Universitet, Sverige

² University of Illinois at Chicago, USA

Bakgrund/Syfte*: Baserat på den ökande mångfalden i det svenska samhället, kan det vara en utmaning för hälso-och sjukvårdspersonal såsom arbetsterapeuter att erbjuda insatser som är kulturellt relevanta till internationella klienter. En stöd för detta kan vara att mäta och förbättra sin kulturell kompetens hos arbetsterapeuter med hjälp av psykometriskt testade instrument. Studien undersöker den kliniska relevansen, konstruktionsvaliditeten och reliabiliteten för den svenska versionen av självskattningsinstrumentet Kulturell kompetens Självskattning för personal, bland svenska arbetsterapeuter.

Metod/Tillvägagångssätt*: Ett slumpmässigt urval av 312 arbetsterapeuter besvarade en undersökning baserad på den svenska versionen av instrumentet med kompletterande frågor om instrumentets kliniska relevans. Beskrivande statistik användes för att undersöka den kliniska relevansen av den svenska versionen av instrumentet. Faktoranalys, både explorativ och konfirmativ, användes för att undersöka faktor. Cronbach's alpha utfördes för att bedöma instrumentets interna konsistens.

Resultat/Preliminärt resultat*: Deltagarna rapporterade att de 24 itemen hade hög klinisk relevans. Konstruktionsvaliditeten genererade en tre-faktormodell: 'Öppenhet och medvetenhet', 'Arbetsplatsstöd' och 'Interaktionsförmåga', vilka visade hög faktorladdningar. Reliabiliteten var god.

Slutsats/Praktisk tillämpning*: Resultaten indikerade positiv klinisk relevans och goda psykometriska egenskaper för den svenska versionen av instrumentet och ger starkt stöd för användning i Sverige. Tillämpningarna av denna studie är viktiga med tanke på den snabba tillväxten av migration under de senaste decennierna. Ett självskattningsinstrument som mäter kulturell kompetens hos arbetsterapeuter kan stödja utveckling av professionella kunskap vid interaktion med internationella klienter. Instrumentet har ursprungligen utvecklats på engelska i USA och återkopplingen från den svenska versionen kan vara användbar för instrument i modifierad form och för användning av arbetsterapeuter i engelskspråkiga länder.

6. Intervention

Behandlingsstrategierna inom MOHO – värdering av deras tillämpbarhet

2. Vuxna

6. Intervention

Keywords: Intervention, Arbetsterapi, Psykiatri

Caroline Andersson^{1,2}

¹ Lena Haglundh

² Therese Nilsson

Bakgrund/Syfte*: Bakgrund

År 1985 kom den första boken av Model of Human Occupation (MOHO). Den tredje utgåvan av boken kom 2002 och i den introducerades för första gången olika behandlingsstrategier (n=9) (therapeutic strategies). Behandlingsstrategierna kan användas av arbetsterapeuter för att stödja förändring hos personen när man arbetar med MOHO som grund. Strategierna har ett teoretiskt stöd i teoribildningen inom MOHO men deras praktiska användbarhet är fortfarande svagt beforskad.

Syfte

Att undersöka hur strategierna inom MOHO uppfattas av svenska yrkesverksamma arbetsterapeuter inom psykiatrisk verksamhet. Används strategin i praxis, är de logiskt relaterade till MOHO och är de skilda från varandra?

Metod/Tillvägagångssätt*: Metod

Tolv arbetsterapeuter, vana att arbeta med MOHO som grund i sin behandling värderade strategierna via en enkät. Enkäten omfattande frågor om strategiernas användning i det dagliga arbetet och de teoretiska beskrivningarna av dem.

Resultat/Preliminärt resultat*: Resultat

Enligt enkätsvaren framkommer det att strategierna används i praxis och flera av dem ofta. Det framkommer vidare att strategin ”Coaching” exempelvis behöver förändras så att den tydligare återspeglar teoribildningen inom MOHO. Strategierna ”Uppmuntra” och ”Identifiering” behöver avgränsas mer distinkt till övriga strategier.

Slutsats/Praktisk tillämpning*: Slutsats

Strategierna tydliggör arbetsterapeutens förhållningssätt i behandlingsarbetet. Men genom att ytterligare förfina beskrivningarna av strategierna kan de bidra till utvecklingen av MOHO i praxis och därmed också underlätta dokumentation inom arbetsterapi. Tillämpningen av strategierna inom MOHO behöver synliggöras och beforskas mer, liksom de interventionsmetoder som också finns identifierade när man arbetar med MOHO som grund.

BK i Aktivitet kan förbättra aktivitetsutförandets kvalitet

2. Vuxna

6. Intervention

Keywords: aktivitetsförmåga, kroppskänedom, medveten kroppsnärvaro

Pernilla Sporre^{1, 2}

¹ Aktivitetsbalans för Dig

² Primärvårdsrehab, Region Kronoberg

Bakgrund/Syfte*: BK i Aktivitet vilar på arbetsterapeutisk grund om aktivitetens betydelse, integrerad med Basal Kroppskänedom (BK), beteendeterapeutiska och psykoterapeutiska teorier och metoder samt forskning om hjärnans funktioner.

Metod/Tillvägagångssätt*: I fem patientfall utforskades arbetssättets möjligheter med kvalitativ deltagande ostrukturerad observation vid individuell och gruppbaserad intervention på primärvårdsrehab.

Aktivitet var både mål och medel i behandlingen där övandet gick ut på att skapa en egen integrerad upplevelse av både självet och aktiviteten där alternativa skonsamma utförandesätt möjliggjordes och stärkte aktivitetsidentitet och aktivitetskompetens.

Resultat/Preliminärt resultat*: Omställning av autonom och känslomässig reglering kunde ske genom att bana in nya mönster under utförande av aktivitet. Behandlingen gav fördjupad förståelse för människans, kroppens och aktivitetens komplexitet och hur livshistorien påverkade de aktuella symtomen och aktivitetsbegränsningarna. Målet i behandlingen var att bygga trygghet i sig själv, förstå sina reaktioner både kroppsligt och mentalt, hitta samband och sammanhang samt att stärka autonomi i aktivitetslivet. Interventionen behövde ske i en trygg behandlingskontext med fokus på acceptans och compassion för att minska stressreaktioner och ge möjlighet till skapande av nya nätverk i hjärnan.

Slutsats/Praktisk tillämpning*: Arbetsterapeuter lär ut strategier för att öka aktivitetsförmågan, men många av dessa strategier är av kompensatorisk karaktär. Istället kan arbetsterapeuten lära patienten känna in sin kropp och förändra sitt beteende både kroppsligt och i tanken, hitta samband och sammanhang och därmed stärka sina faktiska förutsättningar. Resultatet av studien visar att BK i Aktivitet är ett nytt sätt inom arbetsterapi att integrera kunskap från olika områden, där möjlighet att stärka förmågan till aktivitet sker genom ökad tillgång till sina egna resurser.

Erfarenheter av en personcentrerad, aktivitetsbaserad intervention som understöds med en mobiltelefon eller surfplatta för personer med stroke

2. Vuxna

6. Intervention

Keywords: Intervention, stroke, Informations- och kommunikations teknologi (IKT)

Martha Gustavsson¹

Mandana Fallah Pour¹, Susanne Guidetti¹

¹ Sektionen för arbetsterapi, Karolinska Institutet

Bakgrund/Syfte*: Under hösten/ vintern 2017/2018 genomfördes en fallstudie där man inom i tre olika neuroteam i Stockholm utvärderade en intervention kallad F@ce för personer som hade haft en stroke. Interventionen genomfördes under 8 veckor där Canadian Occupational Performance Measure (COPM) användes som stöd för målformulering samt för utvärdering av utförande och nöjdhets av valda aktiviteter. Deltagarna tillsammans med teamen utarbetade gemensamt tre mål utifrån vad de ville och behövde göra i sin vardag, samt strategier för hur dessa skulle uppnås. De fick sedan dagliga påminnelser under 8 veckor via sin mobiltelefon samt skatta hur det fungerat. Syftet var att undersöka erfarenheterna från personer med stroke, deras anhöriga och teammedlemmar som deltagit i F@ce, en aktivitetsbaserad personcentrerad intervention där man använt en mobiltelefon eller surfplatta som stöd i rehabiliteringen.

Metod/Tillvägagångssätt*: Deltagarna (n=10), anhöriga till deltagarna (n=6) samt de deltagande arbetsterapeuterna (n=3) och fysioterapeuterna (n=3) intervjuades efter avslutad intervention. Intervjuerna transkriberades och analyserades utifrån grundad teori metod. Förutom bakgrundsdata samlades även data in avseende livstillfredsställelse (Lisat-11) och ångest och depression (HAD).

Resultat/Preliminärt resultat*: Analysen är pågående, men alla deltagare har varit mycket engagerade och positiva till interventionen.

Slutsats/Praktisk tillämpning*: En fullskalig utvärdering av effekten av F@ce 2.0 är planerad att genomföras under 2021 i Stockholm och Dalarna. Resultaten från den kvalitativa data som samlats in vid fallstudien är då viktiga då man genom deltagarnas erfarenheter kan behöva justera genomförandet av studien.

En intervention med en digital kalender med mobiltelefonpåminnelser (RemindMe) för personer med kognitiv funktionsnedsättning: effekt och utfallsmått

3. Äldre

6. Intervention

Keywords: Kognitiv funktionsnedsättning, Informations- och kommunikations teknik (IKT), Påminnelsehjälpmedel

Maria Andreassen¹

Helena Hemmingsson^{1,2}, Henrik Danielsson³, Tiny Jaarsma¹

¹ Linköpings universitet, Institutionen för hälsa, medicin och vård

² Stockholms universitet, Specialpedagogiska institutionen

³ Linköpings universitet, Institutionen för beteendevetenskap och lärande

Bakgrund/Syfte*: Personer med kognitiv funktionsnedsättning kan behöva stöd för att utföra aktiviteter i vardagen, stödet kan bestå av påminnelsehjälpmedel. I klinisk verksamhet finns erfarenhet av interventioner som fungerar, men det saknas forskningsresultat som stödjer interventionerna. Därför finns behov av forskning som med lämpliga utfallsmått mäter effekt av interventionen. Denna pilot randomiserade kontrollerade studien (RCT) syftade till att undersöka effekten av en intervention med en interaktiv digital kalender med aktiva mobiltelefonpåminnelser (RemindMe) samt lämpligheten i utfallsmåtten.

Metod/Tillvägagångssätt*: Studien är en multicenter-pilot RCT studie [ClinicalTrials.gov, id: NCT04470219]. Deltagarna (15 patienter) rekryterades från tre svenska rehabiliteringskliniker inom primärvården och deltagarna randomiserades till interventions- eller kontrollgrupp. Data insamlades vid baslinjen samt efter två och fyra månader.

Resultat/Preliminärt resultat*: Studien visade att efter fyra månader hade interventionsgruppen, i jämförelse med kontrollgruppen, signifikant högre skattning av aktivitetsutförande (COPM) (utförande $p = 0.006$ samt nöjdhet $p = 0.006$). Signifikant skillnad fanns också i interventionsgruppen, från baslinje till fyra månader ($p = 0.017$), vad gäller självständighet i kommunikation och sociala/intellektuella förmågor (FIM item n-r). Det fanns inte några signifikanta skillnader inom upplevd hälsorelaterad livskvalitet (EQ-5D-VAS) eller inom den psykosociala påverkan av det använda stödet (PIADS). Men utfallsmåtten var lämpliga för en forskningsstudie med deltagare med kognitiva funktionsnedsättningar, då de mäter variabler som är betydelsefulla för utförandet av vardagsaktiviteter.

Slutsats/Praktisk tillämpning*: Studien indikerar att interventionen med RemindMe är lämplig för personer med kognitiv funktionsnedsättning. Studien visade också att COPM tillsammans med FIM (item n-r), eller EQ-5D-5L samt PIADS är lämpliga instrument, eftersom de mäter aspekter av aktivitetsförmåga samt erbjuder utfallsmått som mäter effekten av interventionen.

7. Kvalitets- och professionsfrågor

Mätkvalitetssäkring av enkäter och bedömningsinstrument - en förutsättning för att tillförlitligt kunna mäta hälsa och delaktighet

5. Annat

7. Kvalitets- och professionsfrågor

Keywords: Mätkvalitet, utfallsmått, bedömning

Elin Ekbladh¹

Moa Yngve¹, Jeanette Melin²

¹ Institutionen för hälsa, medicin och vård, Medicinska fakulteten, Linköpings universitet

² RISE, Research Institutes of Sweden, Säkerhet och transport / Mätteknik, Göteborg

Bakgrund/Syfte*: Att kunna mäta upplevelser, förmågor och erfarenheter är viktigt för att fånga personens unika perspektiv. Dock saknar ofta denna typ av mätningar (kategoriskt baserade mått) grundläggande kvalitetsaspekter för att kunna göra tillförlitliga jämförelser av mätningar. I sin tur medför detta brister i att säkerställa en personcentrerad och jämlik hälso- och sjukvård. Syftet är att belysa vikten av mätkvalitetssäkring av kategoriskt baserade mått vid mätning av hälsa och delaktighet.

Metod/Tillvägagångssätt*: Enkäter och bedömningsinstrument benämns ofta som instrument som mäter personers förmågor, upplevelser och symptom. För fysikaliska och kemiska mätningar är mätsystemet centralt, och kan så vara även för kategoriskt baserade mått. I mätsystemet utgör då människan instrumentet. På samma sätt som en våg ger respons baserat på objektet som vägs är det människan som responderar på en uppgift eller en uppsättning uppgifter. Uppgifterna motsvarar exempelvis frågor som ställs i en enkät eller kriterier som används vid en observation.

Resultat/Preliminärt resultat*: Med modellen *Människan som mätinstrumentet* tillsammans med *Rasch Measurement Theory* (RMT) möjliggörs mätkvalitetssäkring genom separata mätningar för exempelvis personens förmåga, respektive uppgiftens svårighetsgrad, på samma linjära skala. Genom att med RMT definiera olika uppgifters svårighetsgrad kan referenser erhållas (motsvarande en kalibrerad viktsats), vilket i sin tur medför att personens förmåga blir jämförbar över tid eller mot andras förmågor.

Slutsats/Praktisk tillämpning*: Mätkvalitetssäkring av kategoriskt baserade mått som fångar personens perspektiv möjliggör tillförlitliga mätningar på personnivå vilket är en förutsättning för att erhålla jämförbara mätvärden för varje unik person och en nödvändig pusselbit i personcentrerad och jämlik hälso- och sjukvård.

10. Perspektiv på delaktighet

"Det bästa vi har är varandra" - en kvalitativ dyadisk ansats som undersöker delaktighet och stöd i vardagen hos personer med RA och deras närstående

2. Vuxna

10. Perspektiv på delaktighet

Keywords: delaktighet, social miljö, reumatoid artrit

Maria Bergström¹

Åsa Larsson Ranada¹, Annette Sverker^{2,3}, Ingrid Thyberg^{4,5}, Mathilda Björk^{1,5}

¹ Avdelningen för prevention, rehabilitering och nära vård, Institutionen för hälsa, medicin och vård, Medicinska fakulteten, Linköpings universitet, Norrköping

² Avdelningen för socialt arbete, Institutionen för kultur och samhälle, Filosofiska fakulteten, Linköpings universitet, Norrköping

³ Närsjukvården i centrala Östergötland, Region Östergötland

⁴ Avdelningen för inflammation och infektion, Institutionen för biomedicinska och kliniska vetenskaper, Linköpings universitet, Linköping

⁵ Reumatologiska kliniken i Östergötland, Hjärt- och medicincentrum, Region Östergötland

Bakgrund/Syfte*: Delaktighet i vardagen och relationerna mellan personer med reumatoid artrit (RA) och deras närstående påverkas ofta av diagnosen. Båda parter behöver ofta anpassa sig till nya roller, och den dyadiska interaktionen mellan dem i vardagen bör undersökas närmare.

Syfte: att undersöka hur dyader bestående av personer med RA och deras närstående förstår stöd och delaktighet i vardagen, och hur den dyadiska interaktionen kan påverka upplevelsen av delaktighet i vardagen.

Metod/Tillvägagångssätt*: Individuella intervjuer genomfördes med fem personer med RA ca 12 år efter diagnos, samt deras närstående. Materialet analyserades genom innehållsanalys med dyadisk ansats.

Resultat/Preliminärt resultat*: **1) En stark vilja påverkar relationen:** Man uttryckte inom dyaderna att personerna med RA inte gärna delgav mående, vilket kopplades till envishet och förväntningar.

2) Att vara ett stöd för varandra: Den samstämmiga uppfattningen inom dyaderna att det fanns ett konstant utbyte av stöd, vilket formade en grund för delaktighet i vardagen. Däremot uttrycktes ojämlikhet gällande frekvensen av stöd.

3) Dyadernas möjliga problem med förståelse: Svårigheter att förstå diagnosens påverkan. Dyaderna nämnde en ovilja från personerna med RA's sida att delge information, och att närstående uppfattade kommentarer som missnöje. Denna sorts kommunikationsmiss uppfattades som en potentiell negativ effekt på delaktighet i vardagen.

Slutsats/Praktisk tillämpning*: Det finns ett konstant utbyte av stöd inom dyaderna. Däremot påverkas relationerna ofta av viljan hos personerna med RA att vara självständiga i vardagen. Dessutom finns oro kring förståelse. Interventioner bör riktas mot både personerna med RA och närstående. Detta för att lyfta den dyadiska interaktionen och möjliggöra optimal delaktighet i vardagen för personer med RA.

Delaktighet i platser utanför hemmet efter stroke

2. Vuxna

10. Perspektiv på delaktighet

Keywords: Delaktighet utanför hemmet, stroke

Camilla Walles Malinowsky¹

Alexandra Olofsson², Anneli Nyman², Maria Larsson Lund²

¹ Karolinska Institutet

² Luleå Tekniska Universitet

Bakgrund/Syfte*: Att vara engagerad i aktiviteter på platser utanför hemmet efter en stroke kan vara utmanande. Kunskap om vad som kännetecknar platser utanför hemmet är därför viktigt för att kunna stödja delaktighet. Syftet med denna studie var att utforska vad som kännetecknar deltagande på platser för aktiviteter utanför hemmet efter stroke. Syftet var även att undersöka hur dessa kännetecken relaterar till person- och miljöaspekter.

Metod/Tillvägagångssätt*: Sextiotre personer som haft en stroke (25-64 år) intervjuades med frågeformuläret "Delaktighet i aktiviteter och platser utanför hemmet (ACT-OUT). En klusteranalys användes för att identifiera vad som kännetecknar delaktighet i platser utanför hemmet respektive platser utanför hemmet som inte längre besöks. Icke-parametriska test användes för att utforska hur klusteren relaterar till person- och miljöaspekter.

Resultat/Preliminärt resultat*: Fyra kluster för vad som kännetecknar delaktighet i platser utanför hemmet respektive för platser utanför hemmet som inte längre besöks efter en stroke identifierades. Dessa baserades på aspekterna: frekvens, platsens välkändhet, upplevt avstånd och kännedom om vägen till platsen. Klustren var signifikant relaterade till typ av plats och aktivitetsdomän, om platsen fortfarande besöktes eller inte, transport till/från platsen, stöd av någon annan person och grad av funktionsnedsättning efter stroke.

Slutsats/Praktisk tillämpning*: Olika kombinationer av de fyra aspekterna visade sig underlätta och hindra delaktighet i platser utanför hemmet. För att stödja personer med stroke i deras strävan att behålla eller återta delaktighet i livet utanför hemmet är socialt stöd och transport viktiga aspekter att beakta i förhållande till aktiviteter och platser utanför hemmet.

Projekt Vi är med! - en arbetsmodell som stödjer kommunikation, ökad delaktighet och aktivitet hos vuxna personer med flerfunktionsnedsättning, ffn.

2. Vuxna

10. Perspektiv på delaktighet

Keywords: Delaktighet, Kommunikation, Meningsfulla aktiviteter

Pia Käcker¹

Ingrid Mattsson Müller²

¹ Riksförbundet FUB

² DART – Kommunikations- och dataresurscenter för personer med funktionsnedsättning
Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Bakgrund/Syfte*: Personer med flerfunktionsnedsättning, ffn befinner sig på en tidig utvecklingsnivå, har omfattande funktionsnedsättningar som nedsatt motorik, syn, hörsel, epilepsi, nutritionssvårigheter, smärta, sömnsvårigheter etc. De har nedsatt autonomi och nedsatt förmåga att kommunicera och interagera med sin omvärld. En stor del av kommunikationen sker med kroppskommunikation. Personen är helt beroende av omgivningen för att göra sig förstådd och bli bekräftad. Omgivningens kunskap och förståelse är helt avgörande. Riksförbundet FUB fick år 2018 medel från Arvsfonden för att i samarbete med sina parter genomföra ett treårigt projekt i syfte att utveckla en arbetsmodell, ett metodpaket som - genom förbättrad kommunikation och samspel bidrar till att skapa meningsfull aktivitet och delaktighet i det dagliga livet för personer med ffn.

Metod/Tillvägagångssätt*: Utifrån redan identifierade kommunikationsmetoder utformas en arbetsmodell. Metoderna provas för 13 personer med ffn, medelålder 32 år, tillsammans med personal och anhöriga (n=21 verksamheter) i fyra kommuner. Den övergripande metoden är nätverksmöte i samverkan mellan boende och dagverksamhet med Gemensam problemlösning, GP med Goal Attainment Scaling, GAS där kommunikationsmetoder och aktiviteter anpassas utifrån den enskilde deltagaren. Arbetet dokumenteras och filmas löpande.

Resultat/Preliminärt resultat*: Resultatet visar att personer med ffn blir mer delaktiga, vakna och intresserade av sin omgivning. Omgivningen, personal och anhöriga uppfattar att de själva blir mer uppmärksamma på sitt eget agerande, lär sig samspel och att vänta in.

Slutsats/Praktisk tillämpning*: En utbildningsdel, webbutbildning och ett nedladdningsbart metodpaket kommer att finnas på Nka:s hemsida. Målgrupp för utbildningen som syftar till att hålla nätverksmöte med GP och GAS är främst logopedier och arbetsterapeuter men även anhöriga och stödpedagoger.

Delaktighet i platser utanför hemmet bland personer med demens; en internationell studie

3. Äldre

10. Perspektiv på delaktighet

Keywords: tillgänglighet, miljö

Louise Nygård¹

Liv Thalén¹, Camilla Malinowsky¹, Anna Brorsson¹, Sophie Gaber¹, Isabel Margot Cattin¹, Sarah Wallcook¹, Habib Chaudhury², Malcolm Cutchin³, Kishore Rajaram Seetharaman²

¹ Karolinska Institutet

² Simon Fraser University

³ Wayne State University

Bakgrund/Syfte*: Forskning om dagligt liv bland personer med demens har länge förbisett delaktighet i livet utanför hemmet och i offentliga miljöer. De få studier som finns visar att delaktighet i aktiviteter och platser utanför hemmet är viktigt för många personer med demens i eget boende. Vi vet dock mycket litet om vilka platser som dessa personer fortsätter att besöka, och vilka som av olika skäl överges. Eftersom olika miljöaspekter kan påverka delaktighet är det särskilt intressant att jämföra situationen i/mellan olika länder. Syftet är därför att undersöka och jämföra hur personer med demens uppfattar sin delaktighet i platser utanför hemmet, i jämförelse med personer utan känd kognitiv svikt, i Sverige, England, Schweiz och Canada.

Metod/Tillvägagångssätt*: Studien är ett multidisciplinärt samarbete mellan arbetsterapi, sociologi och geografi. Data har insamlats med samma instrument i de fyra länderna; Places and ACTivities OUTside home questionnaire (ACT-OUT), som vi utvecklat. Deltagarna är personer med demens och personer utan känd kognitiv nedsättning (totalt n=350).

Resultat/Preliminärt resultat*: Resultaten av pågående analyser visar både likheter och skillnader mellan länderna. Generellt verkar delaktigheten i platser utanför hemmet bland personerna med demens uppfattas vara högst i det svenska samplet. Antalet platser som man inte längre använder/besöker är signifikant högre bland personerna med demens än i jämförelsegruppen. Det finns även skillnader mellan vissa länder främst när det gäller delaktighet i platser relaterade till vård och platser för sociala, kulturella och andliga aktiviteter.

Slutsats/Praktisk tillämpning*: Studiens resultat kan hjälpa oss att bättre förstå vilka insatser som behövs för att möjliggöra delaktighet för personer med demens utanför hemmet.

11. Skola

Arbeterapeutiska insatser till elever i skolan – genomförbarhet av den skolbaserade interventionen P4C

11. Skola

Keywords: elever, funktionsnedsättning, universell design för lärande

Maria Borgestig¹

Helene Lidström²

¹ Institutionen för hälsovetenskaper, Örebro universitet

² Avdelningen för arbetsterapi, Institutionen för hälsa, medicin och vård (HMV), Linköpings universitet

Bakgrund/Syfte*: Alla elever har rätt att få det stöd de behöver för att vara delaktiga och klara kunskapskraven. Ändå finns elever med begränsad delaktighet, bristande måluppfyllelse och där skolan inte lyckas identifiera behoven av anpassningar. Samtidigt saknas forskning om evidensbaserade interventioner och vilka anpassningar som är effektiva i skolan. Arbetsterapeuter blir allt vanligare inom svensk elevhälsa men arbetsmodellerna behöver utvecklas. Interventionen Partnering for Change (P4C), grundad i universell design för lärande (UDL), är en kanadensisk modell för att genomföra arbetsterapeutiska insatser i skolan för att öka elevers delaktighet. P4C har i Kanada effektivt kunnat möta behov av anpassningar hos elever med funktionsnedsättning. Syftet med studien är att pröva genomförbarhet och acceptans för den kanadensiska skolbaserade interventionen P4C i svensk skola.

Metod/Tillvägagångssätt*: Deltagande arbetsterapeuter genomgick en webbaserad utbildning i P4C. Interventionen P4C genomfördes sedan under en termin av fyra arbetsterapeuter verksamma på tre skolor (totalt sex deltagande klasser). Följsamhet till interventionen och genomförda insatser utvärderades veckovis med elektronisk enkät. För acceptans och erfarenheter av interventionen genomfördes kvalitativa intervjuer med lärare, rektorer, arbetsterapeuter före och efter intervention. Inför kommande RCT studie prövades instrument för att utvärdera P4C:s utfall för elever och lärare.

Resultat/Preliminärt resultat*: Preliminära resultat antyder god acceptans för P4C i skolan hos arbetsterapeuter, lärare och rektorer, vissa justeringar kan behöva göras av arbetssättet. Erfarenheter av att använda P4C som arbetssätt samt genomförda insatser redovisas under presentationen.

Slutsats/Praktisk tillämpning*: P4C har potential att vara tillämpbar för arbetsterapeuter i svensk skola. P4C:s påverkan på elevers möjligheter att ta del av undervisningen samt måluppfyllelse behöver utvärderas i kommande studier.

12. Utbildning och handledning

Handleda en internationell arbetsterapeutstudent i verksamhetsförlagd utbildning- hur påverkar socio-kulturella och institutionella faktorer lärandet?

2. Vuxna

12. Utbildning och handledning

Keywords: Verksamhetsförlagd utbildning, internationella studenter, lärande

Helena Brodin¹

Lisette Farias¹, Aileen Bergström¹

¹ Karolinska Institutet Sektionen för Arbetsterapi NVS

Bakgrund/Syfte*: Att göra en verksamhetsförlagd utbildning (VFU) utomlands kan vara krävande för både internationella studenter och deras handledare. Även om det finns ömsesidiga inlärningsmöjligheter så har flera utmaningar beskrivits i litteraturen förknippade med olika aspekter som till exempel språk, professionella förväntningar och personliga preferenser. Få studier har undersökt hur kontextuella faktorer i utbyteslandet påverkar lärande ur handledarnas perspektiv. För att stödja lärandeprocessen under VFU, samt fördjupa den befintliga kunskapsbasen, är det motiverat att undersöka handledares upplevelse av de faktorer som inverkar på handledning i ett svenskt sammanhang.

Syfte: Belysa de sociokulturella och institutionella faktorer som uppstår som utmaningar och utvecklingsmöjligheter vid VFU handledning av internationella arbetsterapeutstudenter utifrån handledarnas perspektiv.

Metod/Tillvägagångssätt*: Sex stycken kliniska handledare deltog i semistrukturerade intervjuer. En induktiv tematisk analys användes för att utforska det insamlade materialet och identifiera trådar och betydelser i deltagarnas upplevelser.

Resultat/Preliminärt resultat*: I de preliminära resultaten lyfts omedvetna/dolda sociokulturella och institutionella förväntningar som utmanar handledarna att strukturera lärande på olika sätt. Generellt sett finns ett behov av att undvika att fastna i att fokusera på individuella förmågor och istället ta sikte på hur olika tempo, lärostilar, förväntningar och makthierarkier påverkar lärandet. Det visar sig att handledarnas stöd till internationella studenter också skulle främjas av strukturerade insatser och systematisk uppföljning från utbildningen

Slutsats/Praktisk tillämpning*: För att handleda internationella studenter krävs att lyfta fokus från den individuella nivån till en bredare kontext. Att fokusera på medvetandegörandet av sociokulturella och institutionella faktorer men även dolda förväntningar föreslås för att stödja den personliga och professionella utvecklingen för både handledare som för student.

Handledarteam och kamratgranskning - ett nytt sätt att handleda studenter vid genomförande av examensarbeten

2. Vuxna

12. Utbildning och handledning

Keywords: examensarbete, handledning, utbildning

Annika Öhman¹

Elin Ekbladh¹

¹ Linköpings Universitet

Bakgrund/Syfte*: Att handleda och examinera examensarbeten på kandidatnivå är en komplex process då handledningens innehåll, omfattning och transparens har stor inverkan på examensarbetens kvalitet. Med målsättningen att uppnå en mer jämlik, rättvis, effektiv och studentcentrerad inlärningsprocess med ökad självständighet har ett nytt handlednings- och examinationsförfarande för examensarbeten på kandidatnivå vid Arbetsterapeutprogrammet, Linköpings universitet, utvecklats och implementerats från och med höstterminen 2018.

Metod/Tillvägagångssätt*: Studenterna arbetar under två terminer med sina examensarbeten utan någon specifik handledare. I stället finns det en expertgrupp av erfarna handledare som följer en strukturerad och stegvis process av schemalagda icke-examinerande och examinerande moment. Handledarna följer ingen enskild studentgrupp för att studenterna självständigt ska kunna ansvara för sitt uppsatsarbete och ta del av handledargruppens variation av expertis under processens gång. De icke-examinerande momenten innehåller flera öppna "mottagningar", färdighetsträningar och workshops med peer review-diskussioner vid de olika faserna i arbetet med examensarbetet. De examinerande delarna följer samma steg och bedöms på grundval av specifika kriterier, och inkluderar också studenternas egna reflektioner över sin process för varje steg.

Resultat/Preliminärt resultat*: Preliminära resultat visar att undervisningen är kostnadseffektiv, handledarna tycker att arbetsuppgifterna är stimulerande med ökat fokus på studenters självständighet och ett studentcentrerat lärande.

Slutsats/Praktisk tillämpning*: En utvärdering av kursen pågår och inkluderar en analys av kurskostnader, intervjuer med handledare och skriftliga reflektioner från studenter.

15. Vardagsaktiviteter

Aktivitetsutförande i vardagen hos äldre tidigare återinskrivna personer–närståendes perspektiv.

3. Äldre

15. Vardagsaktiviteter

Keywords: Aktivitetsutförande, Äldre, Återinskrivning, Utskrivning

Marie Jönsson^{1, 2, 3, 4}

¹ Marie Jönsson, doktorand, Institutionen för hälsovetenskaper, Örebro universitet

² Carin Fredriksson, fil.dr, universitetslektor, Institutionen för hälsovetenskaper Örebro universitet

³ Marie Holmefur, professor, universitetslektor, Institutionen för hälsovetenskaper, Örebro universitet

⁴ Peter Appelros, docent, forskningshandledare, Neuro- och rehabmedicinska kliniken samt Universitetsjukvårdens forskningscentrum

Bakgrund/Syfte*: Äldre tidigare återinskrivna personer har risk för försämrat aktivitetsutförande efter utskrivning från sjukhuset. Vid utskrivning kan de behöva stöd från närstående för att hantera sina dagliga aktiviteter. Det saknas dock kunskap utifrån närståendes perspektiv om äldre personers aktivitetsutförande.

Syftet med studien var att beskriva äldre återinskrivna personers aktivitetsutförande i vardagen efter utskrivning utifrån närståendes perspektiv.

Metod/Tillvägagångssätt*: Tjugo närstående (17 kvinnor och 3 män, 45 -82 år) intervjuades efter den äldres utskrivning från sjukhuset. Data analyserades deduktivt med utgångspunkt från resultatet i en tidigare studie där äldre återinskrivna personer intervjuades. Data som inte kunde sorteras, men som hade betydelse för studiens syfte analyserades och bildade nya underkategorier som infogades i resultatet.

Resultat/Preliminärt resultat*: Det övergripande temat i studiens resultat visar att utifrån anhörigas perspektiv har de äldre behov av stöd för att kunna hantera en oförutsägbar vardag samt för att bibehålla sitt aktivitetsutförande. I de två kategorierna samt i de 11 underkategorierna beskrev närstående att de äldre kunde ha behov av såväl direkt som indirekt stöd av anhöriga eller andra personer. Det direkta eller indirekta stödet kunde behövas vid utförande av vardagliga aktiviteter, för att bibehålla sociala relationer/ aktiviteter samt vid kontakt med hälso- och sjukvården.

Slutsats/Praktisk tillämpning*: Utifrån de anhörigas perspektiv kan nära kontakt med närstående eller andra personer ha betydelse för hur aktivitetsutförandet fungerar i hemmiljön efter utskrivning. Det är därför viktigt att parallellt med medicinska och fysiska behov också bedöma de äldres sociala kontakter samt sociala aktiviteter i samband med utskrivning för att förebygga eller fördröja ytterligare återinskrivning.

Egna strategier för att hantera vardagens aktiviteter bland personer med kognitiv påverkan

3. Äldre

15. Vardagsaktiviteter

Keywords: agency, coping, kvalitativ metod

Louise Nygård¹

Charlotta Ryd¹, Maria Larsson Lund², Ann-Louise Engvall¹, Mervi Issakainen³, Birgit Heuchemer¹, Ann-Charlotte Nedlund⁴, Anna Mäki Petäjä Leinonen³, Arlene Astell⁵, Jenifer Boger⁶

¹ Karolinska Institutet

² Luleå Tekniska Universitet

³ University of Eastern Finland

⁴ Linköpings Universitet

⁵ University of Toronto

⁶ University of Waterloo

Bakgrund/Syfte*: Att förhålla sig till och använda strategier för att förebygga och bemöta svårigheter i vardagens aktiviteter är grundläggande för människan, oavsett om detta sker avsiktligt eller spontant i stunden. Större medvetenhet om och beredskap att identifiera och använda sådana strategier i interventionsprocessen skulle kunna hjälpa arbetsterapeuter att ge personcentrerat stöd till klienterna.

Syftet med studien var att identifiera självinitierade strategier som visat sig i explorativa studier bland personer med kognitiv påverkan efter förvärvad hjärnskada (FHS) eller demens, samt att initiera utvecklingen av ett frågeformulär för screening av självinitierade strategier.

Metod/Tillvägagångssätt*: En aggregerad analys av 11 publicerade kvalitativa artiklar från två forskargrupper användes. Analysen är en form av kvalitativ kategorisering som används för att syntetisera resultat från sk. ”pockets of research”. Resultatet strukturerades därefter som ett frågeformulär och detta prövades av fyra intervjuare i åtta pilotintervjuer där respondenterna var personer med tidig demens eller minnesproblematik.

Resultat/Preliminärt resultat*: Sammantaget fann vi sju kategorier av förhållningssätt, eller ”approach”, och dessa tillämpades genom en variation av totalt 30 strategier. En majoritet av dessa återfanns både i studierna bland personer med demens och personer med FHS.

Frågeformulärets struktur fungerade väl i pilotintervjuerna och ny intressant information om respondenternas strategier i aktivitet framkom enligt intervjuarna. Respondenterna fann ämnet relevant och reflekterade över hur deras strategier användes och fungerade.

Slutsats/Praktisk tillämpning*: Eftersom strategierna vi fann är generiska, dvs. de tillämpas i många olika aktiviteter och situationer, och till stor del inte beroende av diagnoskategori, så verkar frågeformuläret kunna utvecklas vidare till att bli användbart både kliniskt och i forskning.

Hur är det att åka med kollektivtrafik när man har en demenssjukdom?

3. Äldre

15. Vardagsaktiviteter

Keywords: tillgänglighet, demens, transport

Anna Brorsson¹

Louise Nygård¹

¹ KI

Bakgrund/Syfte*: Att vara delaktighet i aktiviteter på olika platser utanför hemmet innebär att personen måste ta sig till/från platsen och ett sätt kan vara att använda sig av kollektivtrafik. Ett vanligt problem för personer med demens är att de har svårt att hitta både på nya och välbekanta platser. De kan uppleva problem med att använda vardagsteknik som tex biljettautomater. Dessa problem kan påverka deras möjlighet att ta sig till/från olika platser. Aktiviteter utanför hemmet som är viktiga för deras välbefinnande kan undvikas pga dessa svårigheter. Syftet med studien är att beskriva personer med demens upplevelser av att använda kollektivtrafik med särskilt fokus på problematiska situationer och hur dessa hanteras.

Metod/Tillvägagångssätt*: Kvalitativ design med grundad teori. Individuella intervjuer och observationer med personer med demens.

Resultat/Preliminärt resultat*: Informanter beskrev olika problematiska situationer som svårigheter använda biljettautomater, hålla reda på viktiga saker och interagera med medpassagerare. Problem med hur miljön var utformad som trappor och hissar för att ta sig till och från olika transportmedel upplevdes även som problematiskt. De beskrev även problem med att självständigt kunna använda sig av färdtjänst. Informanterna använde sig av olika sätt för att möta dessa problematiska situationer tex placera viktiga föremål på specifika platser, undvika stressfulla situationer som tex använda biljettautomater när det inte var kö och ta hjälp av närstående för att boka färdtjänst.

Slutsats/Praktisk tillämpning*: Studien kommer att ge kunskap om åtgärder för att skapa tillgänglig och användbar kollektivtrafik för personer med demens och personer och andra kognitiva nedsättningar.